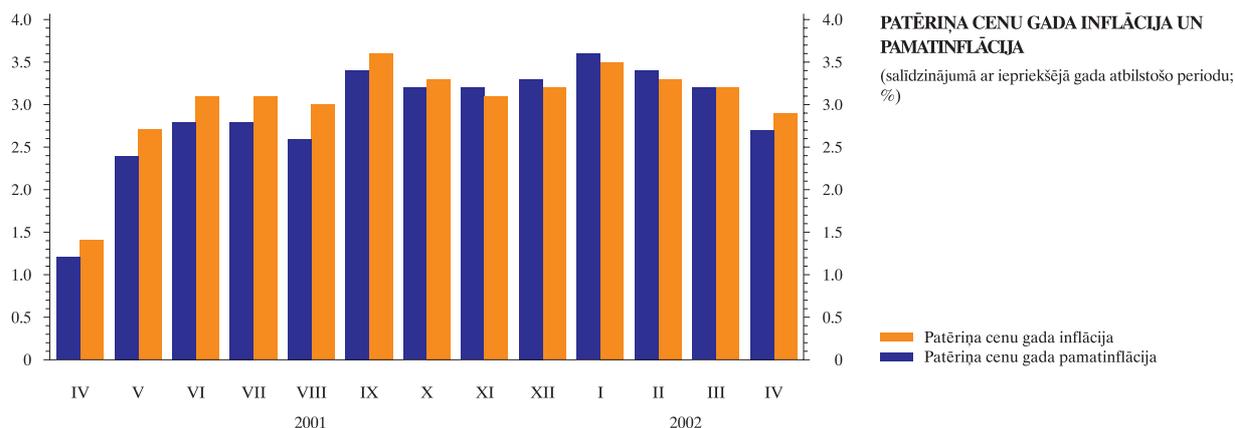

MONETĀRAIS BIĻETENS

4•2002

Aprīlī naudas piedāvājums palielinājās samērā maz (plašā nauda M2X pieauga par 0.8% un iekšzemes naudas piedāvājums – par 1.4%). Līdzvērtīgs bija iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu un šai klientu grupai izsniegto kredītu atlikuma pieaugums (attiecīgi 1.7% un 1.5%). Skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) īpatsvars plašajā naudā samazinājās līdz 28.0%, liecinot, ka aizvien lielāka skaidrās naudas uzkrājumu daļa tiek noguldīta bankās un norēķinos tiek izmantoti bezskaidrās naudas maksāšanas līdzekļi. Turpināja pieaugt kredītiestāžu pamatkapitāls un peļņa (tās apjoms 2002. gada pirmajos četros mēnešos – 15.1 milj. latu – bija par 9.4% lielāks nekā 2001. gada atbilstošajā periodā). Turpinājās mazumtirdzniecības un atsākās transporta, glabāšanas un sakaru nozares izaugsme. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 8.1%. Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts 2002. gada pirmajos četros mēnešos bija 7.3 milj. latu – 3.5 reizes mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Patēriņa cenu indekss aprīlī palielinājās tikai par 0.1%, tāpēc gada inflācija un pamatinflācija samazinājās attiecīgi līdz 2.9% un 2.7%. Patēriņa cenu līmeni aprīlī paaugstināja degvielas un medikamentu cenu kāpums (attiecīgi par 6.1% un 1.6%), bet turpināja samazināties pārtikas produktu cenas (par 0.6%).

Plašā nauda aprīlī palielinājās par 12.7 milj. latu (līdz 1 658.4 milj. latu), bet tās gada pieauguma temps samazinājās (līdz 21.7%). M2X pieaugumu noteica iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpums par 20.5 milj. latu, pieprasījuma noguldījumu un ilgtermiņa noguldījumu atlikumam pieaugot attiecīgi par 32.3 milj. latu un 13.1 milj. latu, bet sarūkot īstermiņa noguldījumu atlikumam. Tādējādi noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās līdz 27.6%. Latos piesaistīto noguldījumu atlikums palielinājās par 23.2 milj. latu, bet ārvalstu valūtā piesaistīto noguldījumu atlikums nedaudz saruka. Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) samazinājās par 7.7 milj. latu.

Banku sistēmas tirie ārējie aktīvi salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās tikai par 2.2 milj. latu. Arī neto kredīta valdībai atlikums mainījās maz (kritums – 2.6 milj. latu), bet turpināja augt iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums (par 21.1 milj. latu, t.sk. kredītu ar termiņu ilgāku par 5 gadiem atlikums – par 33.0 milj. latu). Līdzīgs bija latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu, kā arī iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums. Lai gan kredītu atlikums palielinājās, tā gada pieauguma temps nedaudz samazinājās (aprīlī – 44.2%). Kredītu veidu dalījumā visvairāk palielinājās komerc kredīta (par 39.8 milj. latu jeb 7.4%) un hipotēku kredīta (par 7.5 milj. latu jeb 2.7%) atlikums, bet iekšzemes kredītu struktūrā lielākais joprojām bija komerc kredīta (39.5%) un industriālā kredīta atlikuma īpatsvars (23.8%).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts aprīlī nedaudz pieauga, tomēr šā budžeta ieņēmumi 2002. gada pirmajos četros mēnešos bija par 11.8%, bet izdevumi – par 8.0% lielāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Visu nodokļu ieņēmumi, izņemot uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumus, pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Sakarā ar pensiju izmaksas ierobežojumu atcelšanu strādājošajiem pensionāriem palielinājās izdevumi pensijām, un valsts sociālās apdrošināšanas budžeta fiskālais deficīts aprīlī pieauga par 9.3 milj. latu.

Valdības parāds aprīļa beigās sasniedza 721.0 milj. latu. Ārējais parāds aprīlī gandrīz nemainījās, bet iekšējais parāds palielinājās par 16.8 milj. latu. Iekšējā parāda pieaugumu noteica pirmā 2002. gadā notikusī valsts iekšējā

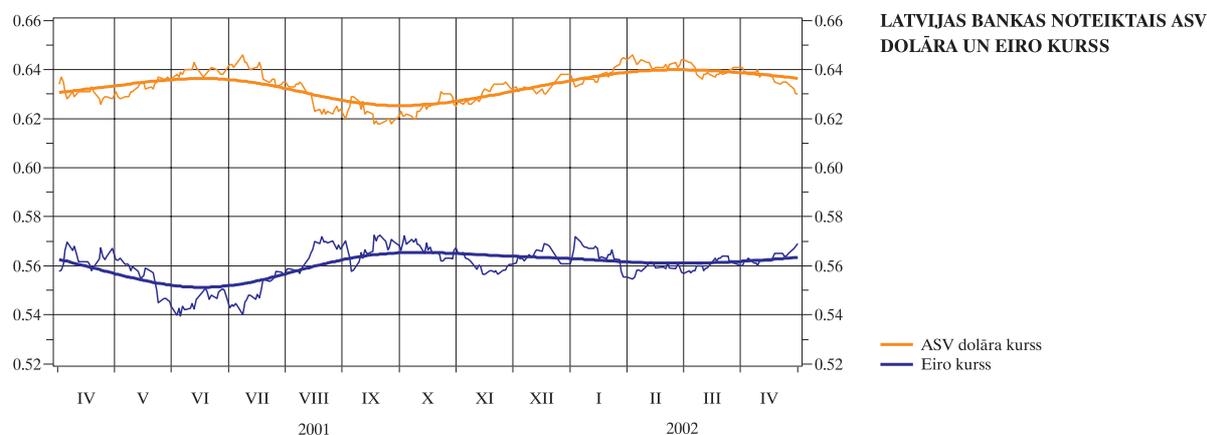
aizņēmuma vērtspapīru izsole, kurā tika piedāvātas 12 mēnešu parādzīmes 10.0 milj. latu vērtībā. Lielais brīvo resursu apjoms un zemās procentu likmes naudas tirgū noteica augstu parādzīmju pieprasījumu un to ienesīguma būtisku samazināšanos. Pieprasījums divkārt pārsniedza piedāvājumu, un tika pārdotas visas piedāvātās parādzīmes. Vidējā svērtā diskonta likme (4.40%) bija par 1.24 procentu punktiem zemāka nekā 2001. gada decembrī notikušajā iepriekšējā izsolē. Valsts vērtspapīru apjoms apgrozībā aprīlī pieauga par 6.0% un sasniedza 264.9 milj. latu (53.6% no tiem bija 5 gadu un 26.7% – 3 gadu obligācijas).

Samazinoties latos izsniegto ilgtermiņa kredītu un gandrīz nemainoties īstermiņa kredītu procentu likmēm, bet salīdzinājumā ar zemo bāzes līmeni pieaugot OECD valstu valūtās izsniegto kredītu procentu likmēm, saruka latos un OECD valstu valūtās izsniegto kredītu procentu likmju starpība. Nacionālajā valūtā izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme bija tikai par 0.9 procentu punktiem (martā – par 1.5 procentu punktiem) augstāka nekā šādiem aizdevumiem OECD valstu valūtās (ilgtermiņa kredītiem – attiecīgi 3.1 un 3.9 procentu punkti).

Tuvo Austrumu konflikts, politiskie un ekonomiskie satricinājumi Latīņamerikā, kā arī naftas cenu kāpums noteica ASV dolāra kursa kritumu attiecībā pret pārējām nozīmīgākajām pasaules valūtām. Eiro kursa pieaugumu attiecībā pret ASV dolāru veicināja arī augošās tirgus dalībnieku bažas par lielo ASV tekošā konta deficītu, kā arī tas, ka pēc akciju cenu straujā kāpuma ASV pēdējā pusgada laikā eiro zonas valstu akcijas bija kļuvušas relatīvi lētas. Tādējādi Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu aprīlī samazinājās par 1.7%, bet eiro, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss pieauga attiecīgi par 1.2%, 0.5% un 2.3%.

Naudas bāze aprīlī samazinājās par 14.8 milj. latu, jo bankām izsniegto kredītu atlikums saruka par 10.6 milj. latu un banku termiņnoguldījumu atlikums Latvijas Bankā palielinājās par 7.3 milj. latu. Centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi gandrīz nemainījās, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem sasniedza 120.3%. Naudas piedāvājums nedaudz palielinājās, valdības noguldījuma Latvijas Bankā atlikumam samazinoties par 4.0 milj. latu. Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu apjoms (15.7 milj. latu) bija par 1.3% lielāks nekā martā. Bankas neizmantoja iespēju saņemt lombarda kredītus un nepiedalījās valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs. Latvijas Bankas piesaistīto banku termiņnoguldījumu apjoms sasniedza 99.2 milj. latu (par 10.8% vairāk nekā martā).

Naudas tirgus procentu likmes bija zemas un stabilas, jo banku likviditāti nodrošināja gan samērā zemais skaidrās naudas pieprasījums, gan straujais piesaistīto noguldījumu atlikuma kāpums, gan valdības resursu ietilpde banku sistēmā. Starpbanku tirgus apgrozījums aprīlī sasniedza 564.0 milj. latu, turklāt nepieredzēti liels bija ārvalstu valūtā izsniegto kredītu īpatsvars (54.9%), bet latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās līdz 3.1%.

	2002	
	III	IV
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	-5.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.4	0.1
Gada (%)	3.2	2.9
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.2	2.7
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	97 624	96 446
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.2	8.1
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-3.2	-7.3
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	109.9	*
Imports	188.3	*
Balance	-78.4	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)

(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	III	IV
Banku sistēma		
M2X	1 645.7	1 658.4
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	471.8	464.1
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 173.9	1 194.4
Pieprasījuma noguldījumi	640.8	673.1
Termiņnoguldījumi	533.0	521.3
M2D	1 101.0	1 116.4
Tirie ārējie aktīvi	494.1	496.3
Tirie iekšējie aktīvi	1 151.7	1 162.1
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 434.1	1 455.2
Īstermiņa kredīti	283.9	274.4
Ilgtermiņa kredīti	1 150.2	1 180.8
Kredits valdībai (neto)	107.8	105.2
Latvijas Banka		
M0	637.1	622.3
Skaidrā nauda apgrozībā	532.8	524.5
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	104.4	97.8
Tirie ārējie aktīvi	749.2	748.8
Tirie iekšējie aktīvi	-112.1	-126.5
Kredīti	-28.5	-35.1
Bankām	14.6	4.0
Valdībai (neto)	-43.1	-39.2
Pārējie aktīvi (neto)	-83.5	-91.3
Ārējās rezerves*	1 203.73	1 208.33
Zelts	73.83	77.41
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.19
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 129.68	1 130.66

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2002	
	III	IV
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.3	3.1
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.4	9.5
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	7.9	8.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.6	9.3
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	5.7	6.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.0	1.0
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	3.7	3.4
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.2	2.0
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.4	5.8
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.7	3.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6410	0.6300
Ls pret GBP	0.9140	0.9190
Ls pret 100 JPY	0.4820	0.4930
Ls pret EUR	0.5610	0.5680

Aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu būtiski (par 18.6%) pieauga kravu pārvadājumu apjoms dzelzceļa transportā, palielinoties gan iekšzemes pārvadājumu, gan tranzītpārvadājumu apjomam.

Auga kravu apgrozība visās Latvijas ostās, tāpēc saņemto un nosūtīto kravu apjoms palielinājās par 14.6%.

Jau vairākus mēnešus turpina uzlaboties lopkopības rādītāji. Aprīlī gaļas, piena un olu ražošana palielinājās attiecīgi par 14.3%, 3.2% un 9.2%.

Rūpniecības ražotāju cenu indekss aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi pieauga par 0.1%, bet salīdzinājumā ar 2001. gada aprīli – par 1.5%.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības attīstību martā liecināja, ka, samazinoties ārējam pieprasījumam, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss martā saruka par 5.5%, t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 5.6%. Savukārt mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 14.0%.

	2002	
	III	IV
Banku rezerves	190.7	194.9
Nacionālā valūta banku kasēs	60.9	60.5
Noguldījumi Latvijas Bankā	129.8	134.5
Ārzemju aktīvi	1 564.9	1 552.5
Ārvalstu valūta banku kasēs	36.3	36.2
Prasības pret ārvalstu bankām	972.5	967.3
Prasības pret ārvalstu nebankām	541.3	532.0
Pārējie aktīvi	14.7	17.0
Prasības pret centrālo valdību (neto)	138.2	130.6
Prasības pret pašvaldībām (neto)	12.8	13.7
Prasības pret valsts uzņēmumiem	83.1	77.5
Prasības pret privātu uzņēmumiem	1 101.0	1 119.0
Prasības pret privātpersonām	269.7	278.5
Neklasificētie aktīvi	286.9	271.5
Pamatlīdzekļi	107.2	107.1
Nauda ceļā	4.7	6.8
Pārējie aktīvi	48.3	47.7
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	126.7	109.9
AKTĪVI PAVISAM	3 647.2	3 638.3
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>319.1</i>	<i>379.3</i>
Pieprasījuma noguldījumi	359.4	379.0
Valsts uzņēmumu	38.1	43.1
Privātu uzņēmumu	165.9	174.4
Privātpersonu	155.4	161.5
Termiņnoguldījumi	269.7	273.4
Valsts uzņēmumu	41.3	41.2
Privātu uzņēmumu	77.4	76.9
Privātpersonu	151.1	155.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	544.8	542.0
Valsts uzņēmumu	29.4	26.9
Privātu uzņēmumu	193.5	193.7
Privātpersonu	321.8	321.3
Tranzītfondi	10.6	10.6
Ārzemju pasīvi	1 820.0	1 805.0
Saistības pret ārvalstu bankām	397.8	420.6
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 339.2	1 274.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	83.0	110.2
Saistības pret Latvijas Banku	14.6	4.0
Parāda vērtspapīri	14.0	16.5
Kapitāls un rezerves	324.4	329.9
Rezidentu	138.9	145.4
Nerezidentu	185.4	184.5
Uzkrājumi parādiem un saistībām	61.1	55.2
Neklasificētie pasīvi	228.7	222.7
Nauda ceļā	78.2	88.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	32.9	34.0
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	117.6	100.8
PASĪVI PAVISAM	3 647.2	3 638.3
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>319.1</i>	<i>379.3</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2002

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas moneitāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturojumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).